

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

Ενιαίου Δημοσιογραφικού Οργανισμού Επικουρικής Ασφάλισης και
Αθλήματος (Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.), ν.π.ι.δ. που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται
από τον Πρόεδρο του Οργανισμού

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

- 1) της πράξης 5/24-2-2012 του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α' 37/24.02.2012), με την οποία προσδιορίζονται οι επιλέξιμοι τίτλοι, καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι ανταλλαγής τους με νέους τίτλους έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου και νέους τίτλους έκδοσης του Ε.Τ.Χ.Σ. και εξουσιοδοτείται ο ΟΔΔΗΧ να εκδώσει εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου τις σχετικές προσκλήσεις προς τους κατόχους ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου
- 2) της πράξης 10/9-3-2012 του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α' 50/09-03-2012), με την οποία εγκρίνεται η βεβαίωση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, με την οποία πιστοποιείται ότι επιτεύχθηκε η απαιτούμενη στο νόμο απαρτία ως προς τη συμμετοχή των ομολογιούχων στη διαδικασία λήψης αποφάσεως, καθώς και η απαιτούμενη ενισχυμένη πλειοψηφία κατά το άρθρο πρώτο παρ. 4 του ν. 4050/2012 και, ως εκ τούτου, θεωρείται ότι οι ομολογιούχοι συναίνεσαν στις προταθείσες τροποποιήσεις των επιλέξιμων τίτλων.
- 3) κάθε άλλης συναφούς -προηγούμενης ή επόμενης- πράξης ή παράλειψης της διοίκησης

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

Του Ενιαίου Δημοσιογραφικού Οργανισμού Επικουρικής Ασφάλισης και Περιθάλψεως (Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.), ν.π.ι.δ. που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

- 1) της πράξης 5/24-2-2012 του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α' 37/24.02.2012), με την οποία προσδιορίζονται οι επιλέξιμοι τίτλοι, καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι ανταλλαγής τους με νέους τίτλους έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου και νέους τίτλους έκδοσης του Ε.Τ.Χ.Σ. και εξουσιοδοτείται ο ΟΔΔΗΧ να εκδώσει εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου τις σχετικές προσκλήσεις προς τους κατόχους ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου
- 2) της πράξης 10/9-3-2012 του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α' 50/09-03-2012), με την οποία εγκρίνεται η βεβαίωση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, με την οποία πιστοποιείται ότι επιτεύχθηκε η απαιτούμενη στο νόμο απαρτία ως προς τη συμμετοχή των ομολογιούχων στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως, καθώς και η απαιτούμενη ενισχυμένη πλειοψηφία κατά το άρθρο πρώτο παρ. 4 του ν. 4050/2012 και, ως εκ τούτου, θεωρείται ότι οι ομολογιούχοι συναίνεσαν στις προταθείσες τροποποιήσεις των επιλέξιμων τίτλων.
- 3) κάθε άλλης συναφούς -προηγούμενης ή επόμενης- πράξης ή παράλειψης της διοίκησης

I. Περίληψη

Ο αιτών, ασφαλιστικός οργανισμός που λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, στρέφεται κατά των διατάξεων των 5/24-2-2012 και 10/9-3-2012 πράξεων Υπουργικού Συμβουλίου με τις οποίες υλοποιείται το πρόγραμμα ανταλλαγής, και με το οποίο υφίστανται περιουσιακή ζημία που ανέρχεται στο 80% περίπου της ονομαστικής αξίας των ομολόγων, σε όρους καθαρής παρούσας αξίας.

Οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης αφορούν παραβίαση της αρχής της ισότητας, εφόσον δεν παρέχεται αντιστάθμισμα στον αιτούντα για την περιουσιακή ζημία που υφίσταται. Περαιτέρω υφίσταται αντισυνταγματικός περιορισμός συνταγματικού δικαιώματος λόγω της ανυπαρξίας λόγου δημοσίου συμφέροντος που να τον δικαιολογεί, εφόσον το κράτος όφειλε να προστατεύσει τους κοινωνικοασφαλιστικούς οργανισμούς ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής. Ακόμη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας λόγω της υπέρμετρης επιβάρυνσης του αιτούντα και μάλιστα άνευ διερεύνησης από τον νομοθέτη λιγότερο επαχθών μέτρων, παραβίαση του άρθρου 1 του 1^{ου} ΠΠ ΕΣΔΑ για την προστασία της περιουσίας, παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης λόγω της παροχής ψευδών στοιχείων για τα δημοσιονομικά ελλείμματα, καθώς και παραβίαση του άρθρου 22 παρ. 5 που επιβάλλει την προστασία της κοινωνικής ασφάλισης. Τέλος υφίσταται καταστρατήγηση της σωματειακής αυτονομίας από τη συμμετοχή του Κοινού Κεφαλαίου των ΝΠΔΔ στο πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος.

II. Στοιχεία περί του εννόμου συμφέροντός μας

Αποκτήσαμε την περίοδο 2002-2004 ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου συνολικής ονομαστικής αξίας 32.302.000,00 ευρώ, λήξεως μεταξύ 18.5.2012 και 22.10.2012, τα οποία ανταλλάχθηκαν υποχρεωτικά με νέα ομόλογα μικρότερης ονομαστικής αξίας και μακρότερης λήξης βάσει της υπ' αριθ. 10/9-3-2012 πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου. Πέραν αυτού, συμμετέχουμε στο Κοινό Κεφάλαιο των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ασφαλιστικών φορέων, το χαρτοφυλάκιο του οποίου περιελάμβανε κατά προσέγγιση ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας,

18.670.951.274,34 ευρώ, τα οποία επίσης ανταλλάχθηκαν με νέα ομόλογα μικρότερης ονομαστικής αξίας και μακρότερης λήξης μετά από απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος.

III. Ιστορικό:

Στις 14.2.2012 δημοσιεύθηκε ο ν. 4046/2012 «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» (ΦΕΚ Α' 28/14.02.2012, λόγω λάθους το ΦΕΚ επανακυκλοφόρησε στις 24.2.2012).

Με το άρθρο 1 παρ. 1 του νόμου εγκρίνονται τα σχέδια συμβάσεων χρηματοδοτικής διευκόλυνσης με το Ε.Τ.Χ.Σ. στο πλαίσιο προγράμματος αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους. Στις παρ. 7-9 του άρθρου 3 του νόμου τίθενται κανόνες σχετικά με την αποφασιστική αρμοδιότητα συμμετοχής φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου κατ' εφαρμογή προγράμματος για την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους.

Ακολούθησε η δημοσίευση του ν. 4050/2012 «Κανόνες τροποποιήσεως τίτλων εκδόσεως ή εγγυήσεως του Ελληνικού Δημοσίου με συμφωνία των Ομολογιούχων» (ΦΕΚ Α' 36/23.2.2012).

Σύμφωνα με το άρθρο πρώτο του νόμου, ως «επιλέξιμος τίτλος» νοείται κάθε τίτλος που ορίζεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου και σε πρόσκληση του Ελληνικού Δημοσίου (παρ. 1.β'). Το Υπουργικό Συμβούλιο προσδιορίζει τους επιλέξιμους τίτλους, αποφασίζει την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησής τους από τους ομολογιούχους, επί ανταλλαγής ορίζει το κεφάλαιο και τα λοιπά στοιχεία των νέων τίτλων που θα εκδοθούν και εξουσιοδοτεί τον ΟΔΔΗΧ να εκδώσει σχετικές προσκλήσεις εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου. Με την πρόσκληση καλούνται οι ομολογιούχοι να αποφασίσουν, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, αν δέχονται την προτεινόμενη τροποποίηση των επιλέξιμων τίτλων με τους όρους της πρόσκλησης (παρ. 2). Η συμμετοχή ομολογιούχου στη διαδικασία θεωρείται, όσον αφορά τον Διαχειριστή της Διαδικασίας και το Ελληνικό Δημόσιο, ότι διενεργείται

σύμφωνα με τις οδηγίες και με τη συναίνεση του επενδυτή (παρ. 7). Η απόφαση των Ομολογιούχων βεβαιώνεται με Πράξη του Διαχειριστή της Διαδικασίας και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (παρ. 8). Από τη δημοσίευση της εγκριτικής αποφάσεως, η απόφαση των ομολογιούχων ισχύει έναντι πάντων, δεσμεύει το σύνολο των ομολογιούχων και επενδυτών των επιλέξιμων τίτλων και μάλιστα προβλέπεται ότι υπερισχύει οποιασδήποτε τυχόν αντίθετης, γενικής ή ειδικής, διάταξης νόμου ή κανονιστικής πράξης ή συμφωνίας (παρ. 9). Γενικότερα, προβλέπεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αποσκοπούν στην προστασία υπέρτατου δημοσίου συμφέροντος, αποτελούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου και άμεσης εφαρμογής και υπερισχύουν οποιασδήποτε αντίθετης, γενικής ή ειδικής, διάταξης νόμου ή κανονιστικής πράξης ή συμφωνίας, ενώ η εφαρμογή τους δεν γεννά, ούτε ενεργοποιεί οποιοδήποτε συμβατικό ή εκ του νόμου δικαίωμα υπέρ ομολογιούχου ή επενδυτή (παρ. 11).

Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου πρώτου παρ. 2 του ν. 4050/2012 εκδόθηκε η Π.Υ.Σ. 5/2012 «Εναρξη διαδικασίας τροποποίησης επιλέξιμων τίτλων και καθορισμός όρων ανταλλαγής τους» (ΦΕΚ Α' 37/24.2.2012). Με αυτή προσδιορίζονται οι επιλέξιμοι τίτλοι, καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι ανταλλαγής τους με νέους τίτλους έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου και νέους τίτλους έκδοσης του Ε.Τ.Χ.Σ. και εξουσιοδοτείται ο ΟΔΔΗΧ να εκδώσει εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου τις σχετικές προσκλήσεις προς τους ομολογιούχους. Επισημαίνεται ότι οι νέοι τίτλοι έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου θα διέπονται από το αγγλικό δίκαιο.

Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του ν. 4050/2012 και σύμφωνα με την Π.Υ.Σ. 5/2012, η Ελληνική Δημοκρατία, με προσκλήσεις που αναρτήθηκαν στο διαδίκτυο (www.greekbonds.gr) και υπό τους εκεί προβλεπόμενους όρους και προϋποθέσεις, κάλεσε τους ομολογιούχους των επιλέξιμων τίτλων είτε να συναινέσουν στις προταθείσες τροποποιήσεις είτε να τις απορρίψουν.

Για τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης η παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 4046/2012 ορίζει: «Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 45 του ν. 3863/2010 (Α' 115) προστίθενται εδάφια ως εξής: "Η απόφαση συμμετοχής ή μη των Φ.Κ.Α. σε πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου που βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο τους με νέους τίτλους, κατ' εφαρμογή προγράμματος για την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα του Διοικητικού

Συμβουλίου του Φ.Κ.Α., τα μέλη του οποίου, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς αυτής, δεν υπέχουν καμία ευθύνη, ποινική, αστική, διοικητική ή άλλη”».

Περαιτέρω, για τις ημεδαπές εταιρείες και λοιπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου η παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 4046/2012 ορίζει: «*Η απόφαση συμμετοχής ή μη, ημεδαπών εταιρειών και λοιπών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, καθώς και ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, σε πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, ή άλλης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης, κατ’ εφαρμογή προγράμματος για την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, ανήκει αποκλειστικά στο διοικητικό τους συμβούλιο και εάν δεν προβλέπεται από το νόμο ή τις οικείες καταστατικές διατάξεις τέτοιο, από το ανώτατο συλλογικό όργανο διοικήσεώς τους, κατά παρέκκλιση από τυχόν αντίθετη διάταξη νόμου ή καταστατικού. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή του συλλογικού οργάνου διοίκησης, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς αυτής, δεν υπέχουν καμία ευθύνη ποινική, αστική, διοικητική ή άλλη».*

Ο Ενιαίος Δημοσιογραφικός Οργανισμός Επικουρικής Ασφάλισης και Περιθάλψεως (εφεξής ΕΔΟΕΑΠ) αποτελεί τον Ασφαλιστικό Οργανισμό των Δημοσιογράφων και των Διοικητικών Υπαλλήλων που εργάζονται στον Ημερήσιο Τύπο, την Τηλεόραση και το Ραδιόφωνο. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (ν.π.ι.δ.) και διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο. Στο άρθρο 2 παρ. 1 του α.ν. 248/1967 «περί συστάσεως ‘Ενιαίου Δημοσιογραφικού Οργανισμού Επικουρικής Ασφαλίσεως και Περιθάλψεως’ ως και άλλων τινών διατάξεων» (ΦΕΚ Α’ 243) ορίζεται: «*Ο δια του παρόντος συνιστώμενος ‘Ενιαίος Δημοσιογραφικός Οργανισμός Επικουρικής Ασφαλίσεως και Περιθάλψεως’, (εφ’ εξής δε συντετμημένως ‘Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.’), τελών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Προεδρίας Κυβερνήσεως, αποτελεί Νομικόν Πρόσωπον Ιδιωτικού Δικαίου, διεπόμενον υπό των διατάξεων του Καταστατικού αυτού, του παρόντος νόμου και των περί αλληλοβοηθητικών Σωματείων κειμένων τοιούτων».* Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ίδιου νόμου ο ΕΔΟΕΑΠ είναι πλήρως αυτοδιοικούμενος, ενώ από το συνδυασμό των άρθρων 1 και 8 συνάγεται ότι ο ΕΔΟΕΑΠ προήλθε από την αναγκαστική συγχώνευση των αλληλοβοηθητικών σωματείων που μέχρι τότε λειτουργούσαν στις οικείες Ενώσεις (ΕΣΗΕΑ, ΕΣΗΕΜΘ, ΕΠΗΕΑ, ΕΠΗΕΘ) και υποκαθίσταται στο σκοπό και τη λειτουργία τους.

Παρά ταύτα, επισημαίνεται ότι ο ΕΔΟΕΑΠ έχει ενταχθεί κατ’ επίκληση του άρθρου 15 παρ. 11 του ν. 2469/1997 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του ν. 1611/1950

στο Κοινό Κεφάλαιο Ν.Π.Δ.Δ. και Ασφαλιστικών Φορέων, με αποτέλεσμα η (αμιγώς ιδιωτική) περιουσία του να υπόκειται στην αναγκαστική διαχείριση της Τράπεζας της Ελλάδος. Με το ν. 4046/2012 προβλέφθηκε ότι η απόφαση για τη συμμετοχή του ή μη σε πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος. Συγκεκριμένα, στην παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 4046/2012 ορίζεται: «Στο τέλος της υποπαραγράφου γ' της παραγράφου 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α' 38) προστίθεται εδάφιο ως εξής: "Η απόφαση συμμετοχής ή μη του Κ.Κ. Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ. σε πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' εφαρμογή προγράμματος για την αναδιάρθρωση των ελληνικών χρέους, ανήκει αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος ως διαχειριστή του Κ.Κ., η οποία, καθώς και τα στελέχη της, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, δεν υπέχουν καμία ευθύνη, ποινική, αστική, διοικητική ή άλλη"». Κατ' εφαρμογή της παραπάνω διάταξης, η Τράπεζα της Ελλάδος αποφάσισε τη συμμετοχή του Κοινού Κεφαλαίου στο πρόγραμμα ανταλλαγής των επιλέξιμων τίτλων που ξεκίνησε με την Π.Υ.Σ. 5/2012.

Μετά το πέρας της διαδικασίας, εκδόθηκε η Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος της 9ης Μαρτίου 2012. Με αυτή βεβαιώνεται ότι επιτεύχθηκε η απαιτούμενη στο νόμο απαρτία ως προς τη συμμετοχή των ομολογιούχων στη διαδικασία λήψεως αποφάσεως, καθώς και η απαιτούμενη ενισχυμένη πλειοψηφία κατά το άρθρο πρώτο παρ. 4 του ν. 4050/2012 και, ως εκ τούτου, θεωρείται ότι οι ομολογιούχοι συναίνεσαν στις προταθείσες τροποποιήσεις των επιλέξιμων τίτλων.

Η παραπάνω πράξη ενσωματώθηκε στην εγκριτική αυτής Π.Υ.Σ. 10/2012 «Έγκριση της απόφασης των Ομολογιούχων για την τροποποίηση των επιλέξιμων τίτλων, όπως βεβαιώθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος ως Διαχειριστή της Διαδικασίας» (ΦΕΚ Α' 50/9.3.2012). Με την τελευταία πράξη τροποποιήθηκαν και οι επιλέξιμοι τίτλοι στους οποίους είχε επενδύσει απευθείας ο ΕΔΟΕΑΠ κατά την περίοδο 2002-2004.

Σημειωτέον ότι κατά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης για το εν λόγω πρόγραμμα, ουδέποτε κληθήκαμε να εκφράσουμε τις απόψεις μας, μέσω έστω ενός αντιπροσωπευτικού συλλογικού οργάνου (παρά μόνο μετείχαν σε αυτήν οι εκπρόσωποι των Τραπεζών), ούτε συναινέσαμε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο (τουναντίον αρνηθήκαμε να συναινέσουμε) στο «κούρεμα» της αξίας των κατεχόμενων από εμάς ομολόγων, καταλαμβανόμενοι άρα από την υποχρεωτική, erga omnes δεσμευτική ισχύ των Ρητρών Συλλογικής Δράσης, και βρισκόμενοι ενώπιον

τετελεσμένων, αναπόδραστον καταστάσεων. Αναφορικά με τις τελευταίες, είναι χαρακτηριστικό ότι με τις προδιαληφθείσες διατάξεις επέρχεται μία ριζική και αιφνίδια αναδιαμόρφωση του διέποντος τα συγκεκριμένα ομόλογα νομικού πλαισίου, της οποίας την επέλευση σε καμία περίπτωση δεν αναμέναμε, ενόψει της απουσίας συγκεκριμένης πρόβλεψης στις κανονιστικές υπουργικές αποφάσεις που ρύθμιζαν τα της έκδοσης των ομολόγων αυτών.

Σε ό,τι αφορά τη ζημία μας αυτή ανέρχεται σε ποσοστό 53,5 % της αρχικής ονομαστικής αξίας των ομολόγων δεδομένου ότι η αξία των νέων τίτλων που λάβαμε με την ανταλλαγή είναι μειωμένη κατά το ως άνω ποσοστό, στην πραγματικότητα όμως είναι πολύ μεγαλύτερη και πλησιάζει το 80 % της αρχικής ονομαστικής αξίας σε όρους καθαρής παρούσας αξίας, επειδή οι νέοι τίτλοι είναι μακρότερης διάρκειας και χαμηλότερου επιτοκίου σε σχέση με τα αρχικά συμφωνημένα.

Τις ανωτέρω πράξεις, οι οποίες είναι εκτελεστές ως ενεργοποιούσες τις προβλέψεις των νόμων 4046 και 4050/2012 (ΣτΕ 3053/2009, Ολομ., 350/2011), προσβάλλουμε με προφανές έννομο συμφέρον ως κάτοχοι ανταλλάξιμων τίτλων, εμπρόθεσμα και γενικώς νομότυπα, για τους κάτωθι αναλυτικά εκτιθέμενους αληθείς και βάσιμους λόγους:

IV. Κρίσιμες διατάξεις:

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΠΥΣ 5/2010 :

«1. Ημερομηνία έναρξης της διαδικασίας τροποποίησης επιλέξιμων τίτλων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4050/2012, ορίζεται η 24η Φεβρουαρίου 2012.

2. Οι επιλέξιμοι τίτλοι που θα προταθούν προς τροποποίηση είναι αυτοί που περιλαμβάνονται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

3. Η τροποποίηση των επιλέξιμων τίτλων θα γίνει με ανταλλαγή τους με νέους τίτλους έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου και με νέους τίτλους (ή ισοδύναμα τους για τις ανάγκες εφαρμογής αλλοδαπών κανονισμών) έκδοσης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ). Οι νέοι τίτλοι που θα εκδοθούν από το Ελληνικό Δημόσιο θα αποτελούνται σωρευτικά από: α) νέα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου και β) τίτλους των οποίων η απόδοση θα συνδέεται με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (τίτλοι ΑΕΠ).

4. Τα νέα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου:

α) θα έχουν ετήσιο επιτόκιο ως ακολούθως:

αα) 2% για τις πληρωμές τοκομεριδίων το έτος 2013 έως και το έτος 2015,

ββ) 3% για τις πληρωμές τοκομεριδίων το έτος 2016 έως και το έτος 2020,

γγ) 3.65% για την πληρωμή τοκομεριδίου το έτος 2021,

δδ) 4.3% για τις πληρωμές τοκομεριδίων το έτος 2022 έως και το έτος 2042,

β) θα λήγουν από το έτος 2023 έως και το έτος 2042.

γ) θα διέπονται από το αγγλικό δίκαιο.

Όσον αφορά το κεφάλαιο των νέων ομολόγων, για κάθε 1.000 ευρώ ανεξόφλητου κεφαλαίου επιλέξιμων τίτλων που θα ανταλλάγουν θα δοθούν νέα ομόλογα ονομαστικού κεφαλαίου 315 ευρώ (31,5% του ανεξόφλητου κεφαλαίου επιλέξιμων τίτλων).

5. Οι τίτλοι ΑΕΠ οι οποίοι θα χορηγούνται σωρευτικά με τα νέα ομόλογα της προηγούμενης παραγράφου:

α) δεν θα έχουν κεφάλαιο,

β) θα έχουν απόδοση υπολογιζόμενη επί ονομαστικού ποσού ίσου με το ονομαστικό κεφάλαιο των νέων ομολόγων της προηγούμενης παραγράφου. Το ονομαστικό ποσό θα μειώνεται ετησίως από το έτος 2024 έως τη λήξη των τίτλων,

γ) η απόδοση των τίτλων ΑΕΠ θα εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από: αα) την εκάστοτε ετήσια ποσοστιαία αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ, πέραν των προκαθορισμένων προβλέψεων και ορίων, και ββ) το ύψος του ονομαστικού ΑΕΠ. Η απόδοση θα έχει ανώτατο όριο 1%,

δ) θα λήξουν το έτος 2042,

ε) θα διέπονται από το αγγλικό δίκαιο.

6. Οι ειδικότεροι όροι των νέων τίτλων έκδοσης του Ελληνικού Δημοσίου καθορίζονται με την πρόσκληση ή τις προσκλήσεις της επόμενης παραγράφου και την απόφαση έκδοσης που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 10 του άρθρου πρώτου του ν. 4050/2012.

7. Εξουσιοδοτείται ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους να εκδώσει μία ή περισσότερες προσκλήσεις εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου προς τους Ομολογιούχους, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου πρώτου του ν. 4050/2012.

8. Ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους εντέλλεται να προβεί, σύμφωνα και με την 2/60752/0004/9.9.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Β` 1538), σε κάθε αναγκαία ενέργεια για την εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης του ελληνικού

χρέους σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής της 26ης Οκτωβρίου 2011 και των Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης της 21ης Φεβρουαρίου 2012».

Σύμφωνα δε με την παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 4050/2012: «Από τη δημοσίευση της εγκριτικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η απόφαση των Ομολογιούχων, όπως βεβαιώθηκε από τον Διαχειριστή της Διαδικασίας, ισχύει έναντι πάντων, δεσμεύει το σύνολο των Ομολογιούχων και των επενδυτών των επιλέξιμων τίτλων και υπερισχύει οποιασδήποτε τυχόν αντίθετης, γενικής ή ειδικής, διάταξης νόμου ή κανονιστικής πράξης ή συμφωνίας. Σε περίπτωση ανταλλαγής των επιλέξιμων τίτλων, με την καταχώριση στο Σύστημα των νέων τίτλων επέρχεται αυτοδικαίως ακύρωση των επιλέξιμων τίτλων που ανταλλάσσονται με νέους τίτλους και κάθε δικαίωμα ή υποχρέωση που απορρέει από αυτούς, συμπεριλαμβανομένων και όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που οποιαδήποτε στιγμή αποτελούσαν μέρος αυτών, αποσβέννεται».

Με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι: «Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποσκοπούν στην προστασία υπέρτατου δημοσίου συμφέροντος, αποτελούν κανόνες αναγκαστικού δικαίου και άμεσης εφαρμογής, υπερισχύουν οποιασδήποτε τυχόν αντίθετης, γενικής ή ειδικής, διάταξης νόμου ή κανονιστικής πράξης ή συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των διατάξεων του ν. 3156/2003 (Α'157) και η εφαρμογή τους δεν γεννά, ούτε ενεργοποιεί οποιοδήποτε συμβατικό ή εκ του νόμου δικαίωμα υπέρ Ομολογιούχου ή επενδυτή, ούτε οποιαδήποτε συμβατική ή εκ του νόμου υποχρέωση σε βάρος του εκδότη ή του εγγυητή των τίτλων, πλην των όσων ρητά προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου».

V. Λόγοι ακύρωσης:

1. Επειδή για την επείγουσα αντιμετώπιση των σοβαρότατων οικονομικών προβλημάτων της χώρας - ακόμη και αν αυτά οφείλονται κατά κύριο λόγο σε πράξεις ή παραλείψεις κρατικών οργάνων (ατυχείς ή αντισυνταγματικές νομοθετικές παρεμβάσεις, παράνομες συμπεριφορές ή αναποτελεσματικές ενέργειες των οργάνων της Διοικήσεως) - το Κράτος μπορεί μεν να επιβάλλει επιβαρύνσεις (φορολογικές ή άλλες), δεν μπορεί, όμως, ενόψει του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ. να επιβάλλει τέτοιες επιβαρύνσεις στα ασφαλιστικά ταμεία χωρίς να παράσχει εύλογο αντιστάθμισμα.

Επειδή πάντως και για τα μετέχοντα στη διαδικασία ανταλλαγής των Τραπεζικά Ιδρύματα προβλέφθηκε μέσω του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής

Σταθερότητας που δημιουργήθηκε με τον ν. 3864/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν. 4051/2012 διαδικασία ανακεφαλαιοποίησής τους για την κάλυψη των απομειώσεων που υπέστησαν από το κούρεμα των ομολόγων με κρατική συμμετοχή, η οποία σύμφωνα με εκτιμήσεις θα φτάσει έως το ποσό των 30 δισεκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή ποσό ίσο με την ενίσχυση που θα λάβει η χώρα μας από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας με την ολοκλήρωση του προγράμματος ανταλλαγής. Παρατηρείται δηλαδή το οξύμωρο ότι παρότι εμείς απολαμβάνουμε συνταγματικής προστασίας κατά τη λειτουργία μας ως φορέας κοινωνικής ασφάλισης, εντούτοις δεν λαμβάνουμε οιοδήποτε αντιστάθμισμα για την περιουσιακή μας απώλεια.

Στην περίπτωση μας, δηλαδή, ο Έλληνας νομοθέτης παρέλειψε να θεσπίσει ισοδύναμα μέτρα για την ελάφρυνση των συνεπειών από τη βαρύτατη προσβολή της περιουσίας μας, παρά το γεγονός ότι υφίσταται υποχρέωση του νομοθέτη να απέχει από ενέργειες που θίγουν τα διαθέσιμά μας ή έστω να συνοδεύονται αυτές από μέτρα στήριξης της λειτουργίας μας κατά την εκπλήρωση του κοινωνικοασφαλιστικού μας σκοπού. Κατά τούτο η επέμβαση του κράτους στη σφαίρα της περιουσίας μας και η συναφής ζημία την οποία υφιστάμεθα έχει διαρκή χαρακτήρα, και επιφέρει μία μόνιμη και μη αποκαταστατέα κατά τις διατάξεις της κοινής νομοθεσίας υποβάθμιση του ασφαλιστικού μας κεφαλαίου. Συνεπώς ο ΕΔΟΕΑΠ ως κάτοχος ομολόγων υποβάλλεται σε μία τεράστια επιβάρυνση αναλαμβάνοντας, σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι του αναλογεί, το κόστος της δημοσιονομικής διάσωσης της χώρας, χωρίς να του παρέχεται οποιοδήποτε αντιστάθμισμα ή εξομάλυνση για αυτήν την υπέρμετρη οικονομική θυσία.

2. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 25 Συντ. *«1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιση και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».*

Επειδή προκειμένου ο περιορισμός ενός συνταγματικού δικαιώματος να θεωρηθεί ανεκτός θα πρέπει αυτός σωρευτικά: α) έχει αντικειμενικό και απρόσωπο

χαρακτήρα, β) να συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος που να δικαιολογεί τον τεθέντα περιορισμό, γ) να τηρεί την αρχή της αναλογικότητας και δ) να μην θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος.

Εν προκειμένω, σε σχέση με την συνδρομή λόγων δημοσίου συμφέροντος ο νόμος 4050/2012 άρθρο 1 παρ. 11 επικαλείται υπέρ αυτού την ύπαρξη τέτοιων, με την πανηγυρική διατύπωση ότι «Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αποσκοπούν στην προστασία υπέρτατου δημοσίου συμφέροντος». Η επίκληση ωστόσο του δημοσίου συμφέροντος ως λόγου ικανού να οδηγήσει σε περιορισμό των συνταγματικών δικαιωμάτων είναι προφανές ότι δεν μπορεί να είναι νομιναλιστική/τυπική, αλλά θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εξετάζεται επί της ουσίας από τα αρμόδια δικαστήρια κατά τον έλεγχο της συνταγματικότητας. Σε διαφορετική περίπτωση θα καθίστατο δυνατή η παράκαμψη της συνταγματικής προστασίας των δικαιωμάτων, και η συρρίκνωση της εμβέλειάς τους με την έκπτωση της κανονιστικής τους ποιότητας στο επίπεδο του κοινού νόμου.

Στις παρούσες περιστάσεις ωστόσο, παρά το γεγονός ότι οι επιβαλλόμενοι στα δικαιώματά μας περιορισμοί είναι βαρύτεροι και εκτεταμένοι, το όφελος που αντλεί το Δημόσιο αντλεί ελάχιστο όφελος από την υποχρεωτική συμμετοχή των ομολόγων μας στο πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων. Επομένως, δεν συντρέχει κανείς λόγος δημοσίου συμφέροντος που να δικαιολογεί το κούρεμα των ομολόγων του ΕΔΟΕΑΠ, γεγονός που καθιστά προσχηματική την επίκληση τέτοιων στην προδιαληφθείσα διάταξη. Αντιθέτως, ενόψει και της συνταγματικής επιταγής του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ., υφίσταται σαφώς υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που να επιβάλλει την εξαίρεση των ασφαλιστικών ταμείων από το πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων, ο οποίος συνίσταται στην «μέριμνα για την κοινωνική ασφάλιση». Με τα δεδομένα αυτά, το αποτέλεσμα της υποχρεωτικής συμμετοχής των ασφαλιστικών οργανισμών στο πρόγραμμα ανταλλαγής συνίσταται στη διακινδύνευση της ικανότητας τους να εκπληρώνουν αποτελεσματικά το έργο τους ως φορείς κοινωνικής ασφάλισης ενώ, από την άλλη, δεν υπηρετείται αποτελεσματικά ο αληθής σκοπός δημοσίου συμφέροντος, που συνίσταται ασφαλώς στη δημοσιονομική διόρθωση. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι εν προκειμένω δεν συντρέχει κανένας τέτοιος λόγος δικαιολογητικός της βαρύτερης επέμβασης στα θεμελιώδη δικαιώματά μας. Είναι άρα για τον λόγο αυτό ακυρωτέες οι προσβαλλόμενες πράξεις.

3. Επειδή περαιτέρω, με την έννοια της αρχής της αναλογικότητας εννοείται ο τριπλός έλεγχος περιορισμού που επιβάλλεται σε δικαίωμα, ο οποίος συνίσταται πρώτον στον έλεγχο της καταλληλότητας ή προσφορότητας των μέσων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, δεύτερον στον έλεγχο της αναγκαιότητας του περιορισμού (άλλως, της αναζήτησης εξίσου αποτελεσματικού μέσου που δε θα περιόριζε ή θα περιόριζε λιγότερο αισθητά το σχετικό συνταγματικό δικαίωμα) και τρίτον στον έλεγχο της εν στενή έννοια (stricto sensu) αναλογικότητας που συνίσταται στην διερεύνηση του ενδεχομένου οι δυσμενείς συνέπειες του μέτρου να τελούν σε προφανή δυσαναλογία προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Και ναι μεν κατ' αρχήν ο νομοθέτης έχει την ευχέρεια να νομοθετεί και να επεμβαίνει επάνω σε γεννημένα δικαιώματα, ωστόσο η δυνατότητά του αυτή υπόκειται στον -οριακό κατά τη φύση του- έλεγχο των δικαστηρίων, ο οποίος περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και τον έλεγχο της τήρησης των ανωτέρω περιορισμών των περιορισμών (ΣτΕ 6/2010, 2032/2009, ΑΠ 104/2009). Προκειμένου δε να καθίσταται λυσιτελής ο έλεγχος αυτός, ιδίως σε σχέση με την τήρηση του δεύτερου και τρίτου ειδικότερου κανόνα της αρχής της αναλογικότητας που συνίσταται σε έναν έλεγχο της αναγκαιότητας αλλά και της έντασης της επιχειρούμενης επέμβασης, σε συνάρτηση προς τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, απαιτεί την διερεύνηση εκ μέρους του νομοθέτη της υπάρξεως εξίσου τελέσφορων εναλλακτικών καθώς και της σχέσης μεταξύ δυσμενών συνεπειών στους φορείς των δικαιωμάτων και του αντλούμενου οφέλους.

Στην προκείμενη περίπτωση είναι προφανές ότι η συντελούμενη υποχρεωτική ανταλλαγή των ομολόγων οδηγεί σε αναίρεση του δικαιώματος μας στην περιουσία, το οποίο κατοχυρώνεται στα άρθρα 17 Συντ. και, κυρίως 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ (βλ. κατωτέρω, αριθ. 4) ενώ παραβιάζει περαιτέρω και την αρχή της ισότητας στα δημόσια βάρη, για τους λόγους που προεκτέθηκαν. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ο νόμος 4050/2012, άρθρο 1 παρ. 11, επικαλείται υπέρ αυτού προκειμένου να δικαιολογήσει τα ληφθέντα μέτρα τη συνδρομή λόγων δημοσίου συμφέροντος, συνισταμένων στην άρση της καταστάσεως υπερβολικού ελλείμματος και στην ανάγκη οικονομικής και δημοσιονομικής σταθερότητας της ευρωζώνης, ωστόσο πουθενά δεν τεκμηριώνεται με την δέουσα σαφήνεια και την παράθεση αναλυτικών στοιχείων ο λόγος για τον οποίο η προσφυγή στην υπό τους συγκεκριμένους όρους ανταλλαγή, ήταν η μόνη λύση για την αποφυγή του κινδύνου χρεοκοπίας της χώρας, ούτε ότι τα λαμβανόμενα μέτρα ήταν αναγκαία, αλλά και τα

μόνα ικανά και πρόσφορα για τον επιδιωκόμενο σκοπό, τηρουμένων και των αρχών της ισότητας και αναλογικότητας.

Αντίθετα, για να πληρούνταν οι ανωτέρω συνταγματικές επιταγές και σε συνδυασμό με το άρθρο 22 παρ. 5 Συντ. θα απαιτούνταν η σύνταξη ειδικής και συνολικής οικονομικής μελέτης, η οποία όφειλε να καταδείξει ότι έχουν εφαρμοστεί και εξαντληθεί όλα τα ηπιότερα εξ επόμεως συνεπειών σε θεμελιώδη δικαιώματα μέσα, όπως και ότι τα μέτρα αυτά διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα εκάστου ασφαλιστικού ταμείου, δηλαδή το ελάχιστο απαραίτητο κεφάλαιο ώστε να συνεχίσει υπηρετεί τον καταστατικό του σκοπό σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Ταυτόχρονα, όφειλε να καταδείξει ότι η εφαρμογή των μέτρων, εν όψει και των γενικότερων και αλληλένδετων επιπτώσεων τους στην εθνική οικονομία, θα οδηγήσει κατά βέβαιο, ή τουλάχιστον σφόδρα πιθανολογούμενο, τρόπο στην οικονομική ανάκαμψη της χώρας, η οποία, κατά κοινή πείρα, είναι και το πράγματι ζητούμενο για τη βιώσιμη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της παρούσας κρίσης. Με δεδομένο μάλιστα, ότι το συνολικό όφελος που προκύπτει για τη χώρα από την «ανταλλαγή» (κατ' ουσία δήμευση) των κατεχόμενων από ασφαλιστικά ταμεία ομολόγων είναι ελάχιστο ενόψει της τεράστιας ζημιάς (80%) που προκαλείται στον ΕΔΟΕΑΠ, και ενόψει του γεγονότος ότι το ταμειακό συμφέρον του Δημοσίου –που συντρέχει σε κάθε περίπτωση ελάττωσης των κατ' αυτού αξιώσεων- δεν αποτελεί λόγο δημοσίου συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει άνευ άλλου την επιβολή περιορισμών (ΣτΕ Ολ. 1663/2009, 2993/2007, 414/2009, 384, 725, 3431, 3713/2010, αποφάσεις ΕΔΔΑ Μεϊδάνης κατά Ελλάδος, Ζουμπουλίδης κατά Ελλάδος), η αναζήτηση των εναλλακτικών αυτών μέσων καθώς και η εν στενή έννοια στάθμιση της αναλογικότητας θα έπρεπε να είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση εντατικότερη και πιο ενδελεχής. Τουναντίον όμως, από την εισηγητική έκθεση των νόμων 4046/2012 και 4050/2012 όπως και τις προπαρασκευαστικές εργασίες αυτών δεν θεμελιώνεται με επάρκεια ο συγκεκριμένος λόγος δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετείται με την ανταλλαγή των κατεχόμενων από ασφαλιστικά ταμεία ομολόγων, ούτε προκύπτει εάν ο στόχος της δημοσιονομικής σταθερότητας μπορούσε πράγματι να εξυπηρετηθεί με άλλους ηπιότερους τρόπους, χωρίς την απαλλοτρίωση των περιουσιακών μας στοιχείων και την βίαιη επέμβαση στην ίδια τη σφαίρα του δικαιώματος της περιουσίας μας. Εξάλλου, κατά τον τρόπο που καταστρώνεται η διαδικασία ανταλλαγής, δηλαδή με την εξαίρεση των κατόχων εντόκων γραμματίων του ελληνικού Δημοσίου που επίσης συνιστά δημόσιο χρέος, του Τίτλου της Εθνικής

Τράπεζας (πρώην swap της Goldman Sachs), των Ιαπώνων κατόχων ομολόγων (Samurai Bond ύψους 1,2 δις ευρώ), των Βέλγων και Αυστριακών φυσικών προσώπων, τη μη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (κάτοχο ομολόγων αξίας σαράντα δύο δισεκατομμυρίων, επτακοσίων τριάντα δύο εκατομμυρίων οκτακοσίων εξήντα χιλιάδων ευρώ, €42.732.860.000,00 με την αριθ. πρωτ. 2/13203/0023Α απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΦΕΚ 705 Β'/2012), της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κάτοχο ομολόγων συνολικής ονομαστικής αξίας εκατόν έξι εκατομμυρίων επτακοσίων χιλιάδων ευρώ €106.700.000,00, με την αριθ. πρωτ. 2/13677/0023Α απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΦΕΚ 574 Β/2012) των Ευρωπαϊκών Κεντρικών Τραπεζών (κατόχων ομολόγων συνολικής ονομαστικής αξίας δεκατριών δισεκατομμυρίων τετρακοσίων εβδομήντα εκατομμυρίων εξήντα πέντε χιλιάδων διακοσίων εβδομήντα ενός ευρώ και πενήντα εννέα λεπτών €13.470.065.271,59 με την υπ' αρ. πρωτ. 2/14949/0023Α απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΦΕΚ 413 Β/2012) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (συνολικής ονομαστικής αξίας τριακοσίων δεκαπέντε εκατομμυρίων τριακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ € 315.350.000,00 με την υπ' αρ. πρωτ. 2/14328/0023Α απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ΦΕΚ 574 Β/2012) οι οποίες κατέχουν το σημαντικό ποσοστό του δημοσίου χρέους, είναι ενδεχόμενο ο στόχος της δημοσιονομικής διάσωσης της χώρας να αποτύχει αφού η συντελούμενη ελάφρυνση του χρέους είναι περιορισμένη.

Άλλωστε, η εξαίρεση των ως άνω θεσμικών επενδυτών στηρίζεται στο ρόλο των τελευταίων ως φορέων που υπηρετούν το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον. Δεν ανήκουν, δηλαδή, στον εν στενή εννοία ιδιωτικό τομέα, η συμμετοχή του οποίου στη δημοσιονομική διάσωση της χώρας επιδιώκεται με το επίμαχο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων. Το αυτό ισχύει και στη δική μας περίπτωση, καθώς ο ΕΔΟΕΑΠ δεν συνιστά κερδοσκοπικό οργανισμό, αλλά ασφαλιστικό ταμείο ο καταστατικός σκοπός του οποίου τυγχάνει συνταγματικής προστασίας βάσει του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ. Μάλιστα έχει κριθεί νομολογιακά ότι κατά τη λειτουργία του ως ασφαλιστικού φορέα, αποτελεί νομικό πρόσωπο διφυούς χαρακτήρα (ΑΕΔ 5/2002, ΤοΣ 2002, σ. 967). Επομένως, θα έπρεπε και εμείς να τύχουμε εξαίρεσης από το «κούρεμα», εφόσον δεν ασκούμε κατ' ουσία ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα.

Περαιτέρω, η ως άνω επέμβαση, η οποία οδηγεί σε δραστική μείωση της περιουσίας μας καταλήγει να θίγει τον ίδιο τον πυρήνα του δικαιώματος εφόσον οδηγεί σε μία μονομερή, ανεπανόρθωτη, οριστική, στέρηση αυτής κατά σπουδαίο

μέρος της, με μόνο κριτήριο την κατοχή από εμάς επιλέξιμων τίτλων, καταλήγει δηλαδή στην αναίρεση του ίδιου του δικαιώματος ως κατάκτησης στο σύστημα ενός Δημοκρατικού Κράτους Δικαίου και πολιτικά φιλελεύθερου Κράτους ταγμένου κατά το άρθρο 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Καταστατικού του Χάρτη στην προστασία και την εγγύηση εντός της επικρατείας του της προστασίας των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων.

Κατά συνέπεια είναι και για τους λόγους αυτούς παράνομες και ακυρωτέες οι προσβαλλόμενες πράξεις.

4. Επειδή, στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ που κυρώθηκε με το ΝΔ 53/1974, ορίζεται ότι *«Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπομένους, υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους. Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός κράτους όπως θέση εν ισχύι νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίον προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων»*. Κατά την ορθότερη άποψη, την υπερνομοθετικής ισχύος προστασία της περιουσίας απολαμβάνουν και τα ν.π.δ.δ., τουλάχιστον όσον αφορά την ιδιωτική τους περιουσία. Αυτό ισχύει κατά κύριο λόγο για την ιδιοκτησία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας, αφού η στέρηση της θα συνεπαγόταν ματαίωση ή δυσχέραση του ανατιθέμενου σε αυτούς έργου και, άρα, της υλοποίησης των επιταγών του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ.

Κατά μείζονα λόγο, φορέας του ως άνω δικαιώματος είναι ο ΕΔΟΕΑΠ, ο οποίος αποτελεί γνήσιο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Κατά συνέπεια, κατά τις λοιπές (πλην των ασφαλιστικών) έννομες σχέσεις του και οπωσδήποτε κατά τη διαχείριση της περιουσίας του **αποτελεί νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού τομέα**, δηλαδή γνήσιο ιδιώτη. Ούτε το Ελληνικό Δημόσιο ούτε οποιοδήποτε ν.π.δ.δ. ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα ασκούν οποιαδήποτε επιρροή, είτε κεφαλαιουχική είτε διοικητική είτε χρηματοδοτική, επί του ΕΔΟΕΑΠ. Ο ουσιωδώς ιδιωτικός χαρακτήρας (πλην της λειτουργίας του στο πλαίσιο ασφαλιστικών σχέσεων) του ΕΔΟΕΑΠ έχει επιβεβαιωθεί πλειστάκις. Ενδεικτικά, ο ΕΔΟΕΑΠ δεν περιλαμβάνεται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3871/2010

«Δημοσιονομική διαχείριση και ευθύνη» (ΦΕΚ Α' 141), δεν περιλαμβάνεται στις περί «Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών» (ΑΚΑΓΕ) διατάξεις του άρθρου 150 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ Α' 58) κ.ά.

Όπως έχει αποφανθεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η διάταξη αυτή που εγγυάται ουσιαστικά το δικαίωμα στη περιουσία, περιέχει τρεις διακριτούς κανόνες (βλ. ΕΔΔΑ υπόθεση James κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφ. 21.2.1986). Ο πρώτος, που διατυπώνεται στο πρώτο εδάφιο και έχει γενικό χαρακτήρα, διακηρύσσει την αρχή του σεβασμού της περιουσίας. Ο δεύτερος, που διατυπώνεται στο δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου αφορά τη στέρηση της περιουσίας, την οποία θέτει υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Ο τρίτος, που περιέχεται στη δεύτερη παράγραφο, αναγνωρίζει στα Συμβαλλόμενα Κράτη την εξουσία-μεταξύ άλλων- να ρυθμίζουν τη χρήση της περιουσίας σύμφωνα προς το γενικό συμφέρον. Ο δεύτερος και τρίτος κανόνας, που αναφέρονται σε ειδικά παραδείγματα επεμβάσεων στο δικαίωμα στην περιουσία, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως της αρχής που θέτει ο πρώτος κανόνας, εξασφαλίζοντας δηλαδή την κανονιστική τους ενότητα (ΕΔΔΑ, απόφαση 12.10.2004 υπόθεση Kjartan Asmundsson κατά Ισλανδίας). Προσέτι, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει αποφανθεί ότι με την ως άνω διάταξη του άρθρου 1 κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, που περιλαμβάνει τα εμπράγματα και περιουσιακής φύσεως δικαιώματα, τα κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα καθώς και δικαιώματα (απαιτήσεις) ενοχικής φύσεως είτε αναγνωρισμένα με δικαστική απόφαση είτε γεννημένα κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία κατά το χρόνο της προσφυγής στο δικαστήριο δίκαιο ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικά (ΕΔΔΑ υπόθεση Pressos Compania Naviera S.A. κ.ά. κατά Βελγίου, Pine Valley Development κατά Ιρλανδίας, Στρ. Ανδρεάδης κατά Ελλάδος). Τέτοιες απαιτήσεις (ενοχικά δικαιώματα) είναι πρωτίστως εκείνες που στρέφονται κατά του Κράτους. Όπως δε έχει πάγια αποφανθεί και ο Άρειος Πάγος και έχει γίνει δεκτό από το Ελεγκτικό Συνέδριο, με τη ρύθμιση της ΕΣΔΑ ο κοινός νομοθέτης δεν έχει τη δυνατότητα να αποσβέσει περιουσιακά ενοχικά δικαιώματα, αν δεν συντρέχουν προς τούτο λόγοι δημοσίου συμφέροντος ή ωφέλειας, η συνδρομή των οποίων υπόκειται στον έλεγχο των δικαστηρίων, αφού διαφορετικά η έναντι του κοινού νομοθέτη προστασία των περιουσιακών αυτών δικαιωμάτων θα καθίστατο άνευ αντικειμένου. Απαιτείται λοιπόν για την απόσβεση αυτών (μερική ή ολική) όχι απλώς η ύπαρξη δημόσιας ωφέλειας (που μάλιστα πάντοτε υπάρχει, ως δημοσιονομικό όφελος επί

αποσβέσεως περιουσιακών δικαιωμάτων που υφίστανται έναντι του δημοσίου ή νπδδ), αλλά και η συνδρομή περαιτέρω τασσόμενων σχετικώς από το νόμο ή τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου όρων, όπως είναι η κατά ορισμένη διαδικασία διαπίστωση της δημόσιας ωφέλειας και η καταβολή αποζημιώσεως, ή η θέσπιση άλλων υπέρ του δικαιούχου παροχών ή πλεονεκτημάτων, που αντισταθμίζουν την περιουσιακή ωφέλεια του (ΑΠ Ολ. 3/1998, 40/1998, 1400/2000, 43/2002, 1432/2002, 1483/2002, 71/2003, 79/2003, 416-17/2004, 478/2006, 2159/2009 κ.ά. Ελ.Συν. Ολ 2274/1997, 730/2006, 1695, 2681/2006, 605/2007, 1347/2009).

Περαιτέρω, κατά το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος η αρχή της αναλογικότητας έχει γίνει θετός κανόνας δικαίου συνταγματικής αξίας. Όμως, η επέμβαση από τον κοινό νομοθέτη στο προστατευόμενο από το άρθρο 25 παρ. 2 κεκτημένο δικαίωμα επί της αξίας του ομολόγου με τη μορφή ευθείας και οριστικής περικοπής του είναι εξεταστέα από την άποψη του ζητήματος της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας υπό το άρθρο 1 του 1^{ου} ΠΠ της ΕΣΔΑ, το οποίο επιτάσσει να ερευνείται αν διατηρήθηκε μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του γενικού συμφέροντος της κοινότητας και της ανάγκης προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου (ΕΔΔΑ απόφαση Sporrong and Lonnroth), μεταξύ των οποίων και ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, κατά την ως άνω έννοια που περιλαμβάνει και τα κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα και δικαιώματα (απαιτήσεις) ενοχικής φύσης. Το μέλημα να επιτευχθεί αυτή η ισορροπία αντανάκλαται στη δομή του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου ως συνόλου. Ειδικότερα, οποιοδήποτε μέτρο στερεί από πρόσωπο την περιουσία του θα πρέπει να τηρεί μία αναλογία μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (βλ. υπόθεση Yagtzilar κ.ά. κατά Ελλάδα, υπόθεση Pressos Compania Naviera S.A. κατά Βελγίου).

Εν προκειμένω αυτή η αναλογία δεν έχει τηρηθεί αφού για τους λόγους που εκτέθηκαν (υπό 3): α) δεν διερευνάται η ύπαρξη ηπιότερων μέσων επίτευξης του στόχου της μείωσης του ελλείμματος, όπως ιδίως μέσω της περιστολή των κρατικών δαπανών β) υφίσταται προφανής δυσαναλογία μεταξύ των δυσμενών συνεπειών που υφιστάμεθα και της ωφέλειας που αντλεί το ελληνικό Κράτος από την ανταλλαγή των ομολόγων, και η οποία είναι κατ' ουσία ανύπαρκτη, αφού όπως εκτέθηκε, τα ασφαλιστικά ταμεία συνιστούν κατηγορία ομολογιούχων η οποία έπρεπε με κάθε θυσία να παραμείνει εκτός της ανταλλαγής, προκειμένου να διαφυλαχθεί η ικανότητά τους να υπηρετούν τον κοινωνικοασφαλιστικό τους σκοπό, ενώ γ) δεν παρέχεται σε

εμάς κανένα απολύτως αντιστάθμισμα για την τεράστια περιουσιακή απώλεια που υφιστάμεθα.

Παρόμοια είναι τα πορίσματα στα οποία κατέληξε το Δικαστήριο του Στρασβούργου στις αποφάσεις Tronin, Malysh και SPK Dimskiy κατά Ρωσίας καθώς και Velikonί και λοιποί κατά Βουλγαρίας, υποθέσεις που στο σύνολό τους σχετίζονται με την παράνομη εκ μέρους του κράτους μη αποζημίωση ιδιωτών κατόχων κρατικών ομολόγων. Στις προσφυγές που κατατέθηκαν κατά της Ρωσίας η διαφορά ανέκυψε εξαιτίας της διαρκούς παράλειψης του ρωσικού Δημοσίου να ικανοποιήσει τις αξιώσεις που ενσωματώνονταν στα εν λόγω ομόλογα, παρά το γεγονός ότι αυτές είχαν αναγνωρισθεί με νομοθετικές πράξεις και αποτελούσαν πλέον τμήμα του εσωτερικού δημοσίου χρέους. Το δικαστήριο κάνει δεκτό ότι η καταβολή σημαντικά μικρότερης αποζημίωσης δεν μπορεί κατά την ΕΣΔΑ να είναι αποδεκτή σε περιπτώσεις όπου η αξίωση αποζημίωσης πηγάζει από προηγούμενη στέρηση ιδιωτικής περιουσίας εκ μέρους του Κράτους, αλλά μόνο όπου σκοπεί να μετριάσει περιουσιακή απώλεια μη οφειλόμενη σε αυτό (σκέψη 58 της απόφασης Tronin κατά Ρωσίας με περαιτέρω παραπομπή στην υπόθεση Broniowski κατά Πολωνίας). Περαιτέρω σημειώνει το ΕΔΔΑ (σκέψη 59) ότι η αρχής του Κράτους Δικαίου και η αρχή της νομιμότητας που διέπουν το άρθρο 1 παρ. 1 του 1ου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου όχι μόνο επιτάσσουν το Κράτος να σέβεται και να εφαρμόζει, με έναν προβλέψιμο και συνεπή τρόπο, τους νόμους που έχει θεσπίσει αλλά επιπρόσθετα ως επιστέγασμα της υποχρέωσης αυτής, να διασφαλίζει τις νομικές και πραγματικές συνθήκες για την εφαρμογή των νόμων αυτών. Και τέλος (σκέψη 60) σημειώνει σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά της κρινόμενης περίπτωσης, ότι με δεδομένο ότι το ρωσικό Δημόσιο αναγνώριζε διαρκώς τις αξιώσεις εκ των ομολόγων ως τμήμα του δημόσιου χρέους, οι ισχυρισμοί του τελευταίου για την μη καταβολή αποζημίωσης ενόψει των προσπαθειών μείωσης των δαπανών του προϋπολογισμού είναι μη πειστικές.

Στην δε υπόθεση Velikonί κατά Βουλγαρίας που αφορούσε την έκδοση και παροχή ομολόγων ως αποζημίωση για την στέρηση του δικαιώματος κυριότητας επί ακινήτων, το Δικαστήριο (σκέψη 246) λαμβάνει μεν υπόψη τις δύσκολες συνθήκες μετάβασης από ένα ολοκληρωτικό καθεστώς σε μία δημοκρατική κοινωνία και δέχεται ότι οι στόχοι της δεν μπορούν να υλοποιούνται πάντα χωρίς να επηρεάζονται τρίτα (σε σχέση με το Κράτος) πρόσωπα, ωστόσο οι ρυθμίσεις θα μπορούσαν να καταστρωθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγονται οι απαλλοτριώσεις σε βάρος

καλόπιστων προσώπων που απέκτησαν περιουσιακά στοιχεία μέσω μιας νόμιμης συναλλαγής ή τουλάχιστον θα έπρεπε τα πρόσωπα αυτά να τυγχάνουν αποζημίωσης. Και συνεχίζει περαιτέρω (σκέψη 248) αναφορικά με το ύψος της αποζημίωσης κάνοντας δεκτό ότι τίποτα λιγότερο από μία αποζημίωση που συναρτάται κατά εύλογο τρόπο προς την πραγματική αξία των στοιχείων των οποίων την κυριότητα στερήθηκαν δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι πληροί την προϋπόθεση της απαιτούμενης δίκαιης ισορροπίας κατά το άρθρο 1 παρ. 1 του 1^{ου} Π.Π. ΕΣΔΑ.

Υπό τα παραπάνω νομολογιακά δεδομένα προκύπτει ότι εφόσον η οφειλή του κράτους έναντι των ιδιωτών-ομολογιούχων (φυσικών ή νομικών προσώπων) έχει αναγνωριστεί, η αποζημίωση που οφείλεται γι' αυτή δεν μπορεί να υπολείπεται σημαντικά όταν το ίδιο το κράτος είναι που προκάλεσε την περιουσιακή απώλεια. Ενώ περαιτέρω στο πλαίσιο της αρχή του Κράτους Δικαίου και της αρχής της νομιμότητας το κράτος έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει την τήρηση και την εφαρμογή των νόμων και να λειτουργεί με προβλέψιμο και συνεπή τρόπο, ενώ πάντως η οφειλόμενη αποζημίωση για τη στέρηση περιουσιακού δικαιώματος δεν μπορεί να υπολείπεται της πραγματικής οικονομικής αξίας του δικαιώματος αυτού. Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι οι ανωτέρω παραδοχές έγιναν δεκτές παρά τη συνδρομή τέτοιων συνθηκών που θα μπορούσαν ενδεχομένως να θεωρηθούν ως λόγοι «υπέρτατου δημοσίου συμφέροντος», όπως είναι η μετάβαση από τον υπαρκτό σοσιαλισμό σε ένα καθεστώς φιλελεύθερης οικονομίας. Με άλλα λόγια δέχθηκε το Δικαστήριο ότι ακόμη και η ριζική μεταβολή των νομικοπολιτικοοικονομικών δομών του κράτους δεν μπορεί να αναστείλει την ισχύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων που η Σύμβαση εγγυάται.

Στην προκείμενη περίπτωση α) ο ΕΔΟΕΑΠ είναι κάτοχος ομολόγων που εκδόθηκαν από το ελληνικό Δημόσιο, και για την απόκτηση των οποίων κατέβαλλε μεγάλα κατά περίπτωση χρηματικά ποσά μεταθέτοντας οικονομική του δύναμη στο Κράτος, β) οι αξιώσεις επί της ονομαστικής αξίας των αρχικά κατεχόμενων από εμάς ομολόγων συνιστούν αναγνωρισμένη οφειλή, γ) η παρούσα ζημία που υφίστάμεθα οφείλεται αποκλειστικά και μόνο σε κρατική ενέργεια αποκλεισμένης κάθε συνυπαιτιότητας του Ταμείου, δ) η κρατική αυτή ενέργεια ανατρέπει άρδην το επί μακρόν και αδιαταράκτως ισχύον καθεστώς περί τα ομόλογα, ε) η καλοπιστία μας είναι σε κάθε περίπτωση δεδομένη, στ) η δήθεν αποζημίωση που λαμβάνουμε ουδόλως ανταποκρίνεται στην αξία της επένδυσής μας και στη μετάθεση δύναμης που συντελέστηκε, και ζ) η απλή –άνευ εξιδιασμένης και λεπτομερούς τεκμηρίωσης-

επίκληση δημοσιονομικών λόγων δεν μπορεί να δικαιολογήσει από μόνη της την καταπάτηση των δικαιωμάτων που η Σύμβαση κατοχυρώνει..

Συνεπώς προκύπτει ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις αντίκεινται για τους ανωτέρω λόγους και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

5. Επειδή από την αρχή του Κράτους Δικαίου και της αρχής της ασφάλειας του δικαίου σε συνδυασμό με την διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 Συντ. απορρέει η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου προς το Κράτος, η οποία επιβάλλει στο Κράτος να μην αιφνιδιάζει με την δράση του εκείνους που στηρίχθηκαν καλοπίστως σε δεδομένη συμπεριφορά του και να ανατρέπει οποτεδήποτε τις δικαιολογημένες προσδοκίες τους, με βάση τις οποίες τα άτομα σχεδιάζουν και προγραμματίζουν την υλοποίηση των συνταγματικών τους δικαιωμάτων. Προστατεύεται δε η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των διοικουμένων όταν με βάση συγκεκριμένο ισχύον νομοθετικό καθεστώς αυτοί ανέπτυξαν σημαντική δραστηριότητα και δημιουργήθηκαν πραγματικές καταστάσεις με ισχυρή επίδραση στη ζωή των ενδιαφερομένων, έτσι ώστε η ανατροπή τους να συνεπάγεται υπέρμετρη αναστάτωση της (ΣτΕ 1508/2002, 3777/2008, 1501/2008, 3111/2008, 2309/2009). Εξάλλου, από την αρχή της χρηστής και ευρύθμου διοίκησης προκύπτει υποχρέωση του Κράτους να επιδεικνύει ευθύτητα και επιμέλεια κατά την ενάσκηση της κυριαρχικής του δράσης.

Εν προκειμένω το ελληνικό Δημόσιο την περίοδο 2002-2010 απέκρυπτε την αληθή εικόνα των δημοσιονομικών του μεγεθών και μάλιστα προπαγάνδιζε διαρκώς την ασφάλεια των κρατικών ομολόγων. Με επανειλημμένες δηλώσεις των κρατικών αξιωματούχων, δηλαδή με θετικές ενέργειες των εντεταλμένων οργάνων του, το ελληνικό Δημόσιο δημιούργησε σε εμάς την πεποίθηση ότι η αγορά κρατικών ομολόγων ήταν διασφαλισμένη έναντι κινδύνων που αφορούσαν τόσο το επενδεδυμένο κεφάλαιο όσο και την απόδοσή του. Στο δε διέπον τις συγκεκριμένες επιλέξιμες εκδόσεις κανονιστικό πλαίσιο, πουθενά δεν προβλέπεται όρος περί δυνατότητας μεταγενέστερης μονομερούς μεταβολής του σχετικού πλαισίου, ώστε δεν γνωρίζαμε ούτε και μπορούσαμε να προβλέψουμε, ενόψει της απατηλής παράστασης των ιθυνόντων περί αξιοχρέου του ελληνικού δημοσίου, ότι πιθανολογούνταν κίνδυνος απομείωσης της περιουσίας του ΕΔΟΕΑΠ και μάλιστα της έκτασης του προγράμματος ανταλλαγής. Πολλώ δε μάλλον δεν θα μπορούσαμε να προβλέψουμε ότι τυχόν μεταβολή του καθεστώτος θα μπορούσε να καταλάβει

αναδρομικά τα ομολόγα, και μάλιστα από το χρονικό σημείο έκδοσής του δηλαδή με απώτερο χρόνο αναδρομής έως και 10 χρόνια πριν, όπως εν προκειμένω συνέβη με την αναδρομική ενεργοποίηση των ρητρών συλλογικής δράσης βάσει της παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 4050/2012. Με άλλα λόγια το κράτος μετερχόμενο δόλια μέσα – εφόσον οι εκπρόσωποι του διακήρυτταν προς πάσα κατεύθυνση την αξιοπιστία του εν γνώσει της αναλήθειας τούτης- μας παραπλάνησε και μας στέρησε τη δυνατότητα να αποφασίσουμε, έχοντας γνώση για την αληθή κατάσταση της οικονομίας. Ερχόμενο σήμερα να επιβάλει μονομερώς την ριζική ανατροπή του θεμελίου των ομολόγων, προσβάλλει βάνουσα το δικαίωμα της ιδιοκτησίας μας, ανατρέπει ταυτόχρονα πραγματικές καταστάσεις στις οποίες καλόπιστα αποβλέψαμε και εν τέλει καθιστά αμφίβολη τη δυνατότητα του ΕΔΟΕΑΠ να συνεχίσει να εκπληρώνει ακωλύτως τον συνταγματικά κατοχυρωμένο κοινωνικοασφαλιστικό του σκοπό. Συνεπώς παραβιάζουν οι προσβαλλόμενες πράξεις πέραν των άλλων και την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης την αρχή του κράτους δικαίου και την αρχή της χρηστής και ευρύθμου διοίκησης, γεγονός που τις καθιστά παράνομες και ακυρωτέες.

6. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 5 Συντ. *«Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει»*. Όπως γίνεται και νομολογιακά δεκτό, η εν λόγω συνταγματική διάταξη υποχρεώνει το νομοθέτη και τη διοίκηση να προβαίνουν στη ρύθμιση των κοινωνικοασφαλιστικών ζητημάτων, με γνώμονα την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου και την προαγωγή της κοινωνικής ασφάλισης (ΣτΕ 2677/1992, 1337/2000). Κατά μείζονα λόγο, υποστηρίζεται ότι από το άρθρο 22 παρ. 5 συνάγεται η υποχρέωση του κράτους, όχι μόνο να θεσμοθετήσει ένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, αλλά και να συμμετέχει στη χρηματοδότησή του.

Σε κάθε περίπτωση, καθίσταται συνταγματικά ανεπίτρεπτη ρύθμιση που οδηγεί στη δραστική μείωση των αποθεματικών ασφαλιστικού φορέα. Βεβαίως, ο νομοθέτης διαθέτει ευρεία ρυθμιστική εξουσία κατά την οργάνωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον όμως διασφαλίζεται το κανονιστικό περιεχόμενο του συγκεκριμένου κοινωνικού δικαιώματος. Συνεπώς, παρέμβαση στα αποθεματικά ασφαλιστικού φορέα είναι δυνατή μόνο στα πλαίσια διαφορετικής διαρρύθμισης του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης και για την εξυπηρέτηση των στόχων αυτής. Για παράδειγμα, είναι καταρχήν θεμιτή η ενίσχυση ελλειμματικών ταμείων από τα

αποθεματικά πλεονασματικών ταμείων, καθώς με αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής προστασίας του συνόλου του εργαζόμενου πληθυσμού. Βέβαια, η παρέμβαση πρέπει να θεωρηθεί επιτρεπτή μόνο εάν τα τελευταία έχουν σχηματισθεί και από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού, πέραν των εισφορών ασφαλισμένων και εργοδοτών. Οι τελευταίες πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελούν μη αναδιαρθρώσιμο μέρος του ασφαλιστικού κεφαλαίου, δηλαδή απολαμβάνουν βάσει του Συντάγματος πλήρης προστασίας έναντι κρατικών παρεμβάσεων. Ακόμη πάντως και αν γίνει δεκτή η δυνατότητα απομείωσης της περιουσίας ασφαλιστικού ταμείου για την εξυπηρέτηση υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, αυτή δεν μπορεί παρά να συνοδεύεται από αντίστοιχη μέριμνα για τη διαφύλαξη ενός ελάχιστου μέρους του ασφαλιστικού κεφαλαίου. Ειδικότερα, η κρατική παρέμβαση οφείλει να λαμβάνει υπόψη τη βιωσιμότητα των κοινωνικοασφαλιστικών οργανισμών, η οποία τίθεται ήδη εν αμφιβόλω ενόψει της γήρανσης του πληθυσμού και της απώλειας εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές λόγω των αυξανόμενων ποσοστών ανεργίας. Μια διαφορετική ερμηνεία, θα οδηγούσε στη δυνατότητα καταστρατήγησης του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ. με μόνη την επίκληση της εξυπηρέτησης δημοσίου σκοπού.

Εν προκειμένω, κατά τη λειτουργία του ως φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης ο ΕΔΟΕΑΠ αποτελεί «ασφαλιστικό φορέα» κατά την έννοια της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας. Εξάλλου, ενόψει του ότι η υποχρεωτική ασφάλιση επιφυλάσσεται εκ του Συντάγματος αποκλειστικά στο κράτος ή σε ν.π.δ.δ. (ΣτΕ 5024/1987 Ολ., ΤοΣ 1988, σ. 348), ο ΕΔΟΕΑΠ έχει κριθεί ότι αποτελεί νομικό πρόσωπο διφυούς χαρακτήρα (ΑΕΔ 5/2002, ΤοΣ 2002, σ. 967). Ως εκ τούτου, παρότι αποτελεί ν.π.ι.δ. εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ. στο βαθμό που επηρεάζεται η λειτουργία του ως ασφαλιστικού φορέα.

Η ακύρωση των επιλέξιμων τίτλων και η αντικατάστασή τους από νέους, αισθητά μικρότερης ονομαστικής αξίας, οδήγησαν στη δραστική μείωση των διαθεσίμων του Οργανισμού μας, τα οποία αποσκοπούσαν αποκλειστικά στην εκπλήρωση του κοινωνικοασφαλιστικού του σκοπού. Σημειωτέον ότι το πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων δεν συναρτήθηκε με μία ευρύτερη αναδιάρθρωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα. Επιπροσθέτως, κατά την υλοποίησή του δεν ελήφθη οιαδήποτε μέριμνα για την προστασία των ασφαλιστικών οργανισμών, ούτε διερευνήθηκε η οικονομική τους βιωσιμότητα μετά τη βίαιη επέμβαση στο ασφαλιστικό τους κεφάλαιο.

Πέραν αυτού, όμως, ο ΕΔΟΕΑΠ δεν έχει επιβαρύνει ούτε κατ' ελάχιστο τον κρατικό προϋπολογισμό, καθόσον ουδέποτε χρηματοδοτήθηκε κατά οποιονδήποτε τρόπο από τον κρατικό προϋπολογισμό. Επομένως είναι καθ' όλα ανεπίτρεπτη η απομείωση των διαθεσίμων του Οργανισμού, τα οποία προέρχονται από ίδια κεφάλαια και μάλιστα κατά βάση από ασφαλιστικές εισφορές. Ως εκ τούτου, με τις προσβαλλόμενες πράξεις καθίσταται δυσχερής η εκπλήρωση του κοινωνικοασφαλιστικού σκοπού του ΕΔΟΕΑΠ κατά προφανή παραβίαση του άρθρου 22 παρ. 5 Συντ.

7. Επειδή στο άρθρο 12 παρ. 1 Συντ. θεμελιώνεται αξίωση αποχής της κρατικής εξουσίας από παρεμβάσεις στο πεδίο προστασίας της σωματειακής ελευθερίας. Το ως άνω δικαίωμα βρίσκει έρεισμα υπερνομοθετικής ισχύος και στις διατάξεις του άρθρου 11 ΕΣΔΑ, το οποίο ορίζει ότι *«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και εις την ελευθερίαν συνεταιρισμού συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ιδρύσεως μετ' άλλων συνδικάτων και προσχωρήσεως εις συνδικάτα επί σκοπώ προασπίσεως των συμφερόντων του»*, αλλά και στο άρθρο 12 ΧΘΔΕΕ. Από την ελευθερία σύστασης σωματείου απορρέει και η αυτοδιοίκηση του τελευταίου με δικά του όργανα, τα οποία προέρχονται από την ελεύθερη βούληση των μελών του (ΣτΕ Ολ. 576/1964, ΝοΒ 1964, σ. 740).

Ο ΕΔΟΕΑΠ, όπως προεκτέθηκε, συνιστά νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού τομέα εξομοιούμενο με αλληλοβοηθητικό σωματείο, το οποίο εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο των ανωτέρω, αυξημένης τυπικής ισχύος, διατάξεων. Κατά συνέπεια, απολαμβάνει της συνταγματικής κατοχύρωσης της σωματειακής ελευθερίας και αυτονομίας. Πέραν τούτου, η αυτοδιοίκηση των φορέων συνιστά βασική αρχή του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, δηλαδή ένα από τα ουσιώδη στοιχεία της τα οποία εγγυάται το άρθρο 22 παρ. 5 Συντ. Δεν είναι συνταγματικά ανεκτή η αφαίρεση από τα όργανα ασφαλιστικού ταμείου των ουσιωδών αρμοδιοτήτων διαχείρισης του οργανισμού.

Ένα από τα βασικά στοιχεία της σωματειακής αυτονομίας αποτελεί η διαχείριση των ιδίων κεφαλαίων και της εν γένει περιουσίας του νομικού προσώπου από τα δικά του όργανα. Βάσει των ως άνω διατάξεων, καθίσταται αντισυνταγματική η υποχρεωτική ανάθεση της περιουσιακής διαχείρισης ν.π.ι.δ. που λειτουργεί ως φορέας κοινωνικής ασφάλισης σε τρίτα όργανα ή οργανισμούς. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί το άρθρο 15 παρ. 11 του ν. 2469/1997 (ΦΕΚ Α' 38) που

προβλέπει ότι: «α. Τα σύμφωνα με το τρίτο άρθρο του ν. 2216/1994 (ΦΕΚ 83 Α') διαθέσιμα, στα οποία περιλαμβάνονται και τα διαθέσιμα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, συνιστούν **το Κοινό Κεφάλαιο των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ασφαλιστικών φορέων (Κ.Κ.Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ.)**, το οποίο **διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος** σύμφωνα με τους κανόνες β' έως η' της παρούσας παραγράφου. β. Το Κ.Κ.Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ. δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο αλλά ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επί μέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαίρετου στους συμμετέχοντες σ' αυτό φορείς (Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ.) ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους. Τα Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ. που συμμετέχουν στο Κοινό Κεφάλαιο, εκπροσωπούνται δικαστικός και εξωδίκως από την Τράπεζα της Ελλάδος ως προς τις έννομες σχέσεις από τη διαχείριση του Κοινού Κεφαλαίου και το δικαιώματά τους επί του ενεργητικού του [...]».

Πολύ περισσότερο, καθίσταται αντισυνταγματική η μείωση της συνολικής αξίας των διαθέσιμων νομικού προσώπου με απόφαση οργάνου άλλου οργανισμού του ιδιωτικού δικαίου. Εν προκειμένω, καταστρατηγείται η αρχή της σωματειακής αυτονομίας από την υποχρεωτική συμμετοχή της περιουσίας του ΕΔΟΕΑΠ, που αποτελεί μέρος του Κοινού Κεφαλαίου, στο πρόγραμμα ανταλλαγής τίτλων με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος ως διαχειριστή των τίτλων. Αντίκειται, δηλαδή, στο ανωτέρω πλέγμα διατάξεων η παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 4046/2012 με την οποία ανατίθεται στην τελευταία η αρμοδιότητα λήψης απόφασης αναφορικά με τη συμμετοχή, ή μη, του Κοινού Κεφαλαίου στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων. Σημειωτέον ότι η Τράπεζα της Ελλάδος προέβη στις ως άνω ενέργειες παρά την εκπεφρασμένη αντίθεση των καταστατικών οργάνων του ΕΔΟΕΑΠ, η οποία κατέστη γνωστή με την από 5.3.2012 εξώδικη δήλωση του Οργανισμού.

Είναι άρα για τον λόγο αυτό ακυρωτέες οι προσβαλλόμενες πράξεις κατά το μέρος που αφορά την αναλογία συμμετοχής του ΕΔΟΕΑΠ στο Κοινό Κεφάλαιο Ν.Π.Δ.Δ. και Ασφαλιστικών Φορέων.

Για τους λόγους αυτούς

Ζητούμε: Να γίνει δεκτή η αίτησή μας αυτή. Να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις και παραλείψεις. Και να καταδικασθεί το αντίδικο στη δικαστική μας δαπάνη.

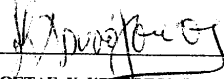
Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι

ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ
ΕΥΦΥΛΙΚΙΑ Α.Ε.Δ.Ε.
ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ-ΜΥΛΩΝΑ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 1 – ΤΗΛ. 2310543028
Τ.Κ. 546 29 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997651815 Α' Δ.Ο.Υ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΥΠΕΡΕΙΔΟΥ 15 Α – ΑΘΗΝΑ 105 58
ΤΗΛ: 210 3312341 – FAX:210 3215497
E-MAIL: dmelissas@ath.forthnet.gr

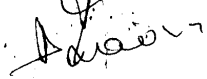
Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι

ΚΩΣΤΑΣ Χ. ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ
ΕΥΦΥΔΙΚΙΑ Α.Ε.Δ.Ε.
ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΣ-ΜΥΛΩΝΑ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
ΠΛ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 1 – ΤΗΛ. 2310543028
Τ.Κ. 546 29 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997651815 Α'Δ.Ο.Υ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΣ
~~ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ~~
ΥΠΕΡΕΛΛΟΥ 15 Α – ΑΘΗΝΑ 105 58
ΤΗΛ: 210 3312341 – FAX: 210 3215497
E-MAIL: dmelissas@ath.forthnet.gr

2660
24-4-2002
Αθήνα 24-4-2002
Γραμματέας

24-4-2002
